

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI**Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:****Esas Sayısı : 2017/156****Karar Sayısı : 2019/37****Karar Tarihi: 15/5/2019**

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Levent GÖK, Özgür ÖZEL ile birlikte 117 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 18/6/2017 tarihli ve 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 1. maddesinin,

B. 17. maddesinin,

C. 18. maddesiyle 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen ek 38. maddenin;

1. Birinci cümlesinde yer alan "...50 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında..." ibaresinin,

2. İkinci cümlesinde yer alan "...en fazla %20'si..." ve "...performansa dayalı kriterler..." ibarelerinin,

Ç. 27. maddesiyle 4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 4. maddesinin (a) fıkrasına eklenen (6), (7), (8) ve (9) numaralı bentlerin,

D. 37. maddesiyle 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'a eklenen geçici 28. maddenin,

E. 84. maddesiyle değiştirilen 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile "Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" şeklinde değiştirilen) 15. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

1. (a) bendinde yer alan "Devletçe..." ibaresinin,

2. (ç) bendinde yer alan "Kamu kurum ve/veya kuruluşları..." ibaresinin,

3. (d), (e) ve (f) bentlerinin,

F. 85. maddesiyle 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu'nun;

1. 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin dördüncü cümlesinde yer alan "...10'dan az..." ibaresinin "...50'den az..." şeklinde değiştirilmesinin,

2. 15. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "10'dan az..." ibaresinin "50'den az..." şeklinde değiştirilmesinin,

3. 30. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (6) numaralı alt bendinde yer alan "10'dan az..." ibaresinin "50'den az..." şeklinde değiştirilmesinin,

G. 86. maddesiyle 6331 sayılı Kanun'un 38. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "...1/7/2017..." ibaresinin "...1/7/2020..." şeklinde değiştirilmesinin,

Anayasa'nın 2., 5., 10., 17., 49., 50., 70., 90., 123., 127., 129., 130. ve 131. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

A. İptali İstenen Kanun Hükümleri

Kanun'un iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

1. 1. maddesi şöyledir:

"MADDE 1- 2/1/1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır."

2. 17. maddesi şöyledir:

"MADDE 17- 2547 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır."

3. 18. maddesiyle 2547 sayılı Kanun'a eklenen ek 38. madde şöyledir:

"Araştırma görevlisi istihdamı

Ek Madde 38- (Ek: 18/6/2017-7033/18 md.)

Yükseköğretim kurumları araştırma görevlisi kadrolarına atamalar, 33 üncü maddede belirtilen usule uygun olarak 50 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılır. Bu kapsamda atanarlardan doktora veya sanatta yeterlik eğitimlerini tamamlayanların en fazla %20'si doktora veya sanatta yeterlik eğitimini tamamladıkları kurumların senatolarınca belirlenen ve Yükseköğretim Kurulunca onaylanan performans dayalı kriterler çerçevesinde doktor öğretim üyesi kadrolarına atanabilir. Bu kapsamda atanamayanların, doktora veya sanatta yeterlik eğitimini tamamladıkları kurumların öğretim

üyeleri kadrolarına atanabilmeleri için en az bir eğitim-öğretim yılı yurt içinde veya yurt dışında farklı bir yükseköğretim kurumunda çalışması gerekir. Bu maddede kapsamında atanana 35 inci maddeye göre yurt içinde başka bir yükseköğretim kurumlarındaki doktora veya sanatta yeterlik eğitim süreleri için mecburi hizmet yüklenemez.”

4. 27. maddesiyle bentlerin eklendiği 3093 sayılı Kanun’un 4. maddesinin (a) fıkrası şöyledir:

“a) Aşağıdaki cihazları imal edenler cihazın satış faturasındaki (özel tüketim vergisi hariç) Katma Değer Vergisi matrahı, ithal edenler ise Gümrük Giriş Beyannamesindeki (özel tüketim vergisi hariç) Katma Değer Vergisi matrahı üzerinden bir defaya mahsus olmak üzere, ilave bir yazılım veya donanım desteği olsun veya olmasın doğrudan, internet üzerinden veya başka bir yolla her türlü görsel ve/veya işitsel yayınları alabilen;

1. Renkli televizyon için % 8,

2. Siyah - beyaz televizyon için % 8,

3. (Değişik: 15/6/1987-3383/2 md.) Radyo, portatif radyo-teyp, radyo-pikap % 8,

4. Video için % 12,

5. Birleşik cihazlar için :

a. Video - televizyon-radyo 1

Video – televizyon %12,

Radyo – televizyon 1

b. (Değişik : 15/6/1987 - 3383/2 md.) Müzik seti ve benzerler % 10,

6. (Ek: 18/6/2017-7033/27 md.) Cep telefonları için % 6,

7. (Ek: 18/6/2017-7033/27 md.) Bilgisayarlar ve tablet bilgisayarlar için % 2,

8. (Ek: 18/6/2017-7033/27 md.) Taşıtlarda yer alan bandrole tabi cihazların ayrı ayrı tevsik edilememesi hâlinde, imalatı taşıtın satış faturasındaki (özel tüketim vergisi hariç) Katma Değer Vergisi matrahı, ithalatta ise gümrük giriş beyannamesindeki (özel tüketim vergisi hariç) Katma Değer Vergisi matrahı üzerinden;

a. Kara taşıtları için % 0,4,

b. Diğer taşıtlar için % 0,01,

9. (Ek: 18/6/2017-7033/27 md.) Video görüntü veya ekranına bağlantı yapılmak üzere tasarlanmış olan televizyon alıcıları (uydu alıcıları, set üstü medya kutuları dâhil) için % 10,

10. (Ek: 15/6/1987-3383/3 md.; Değişik: 18/6/2017-7033/27 md.) Yukarıda sayılan cihazların dışında kalan ve görsel ve/veya işitsel yayınları alabilen her türlü cihazlar için % 10,

Tutarında ücret tahsil ederler ve 5 inci maddeye göre Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna öderler.”

5. 37. maddesiyle 4046 sayılı Kanun’a eklenen geçici 28. maddesi şöyledir:

“Geçici Madde 28 – (Ek: 18/6/2017-7033/37 md.)

Özelleştirme kapsam ve programında bulunan kuruluşlardan bu Kanunun 20 nci maddesinin (A) bendi gereğince tasfiyesiz infisah suretiyle birleştirilenlerin, gerek halen bünyelerinde çalışmaya devam etmekte olan, gerekse daha önce istifa, emeklilik, iş akdinin feshi, ölüm gibi sair nedenlerle ayrılmış olan çalışanlarının bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemde aylık ve ücretlerinden kesilmemiş olmakla birlikte, bilahare yargı kararına istinaden kuruluşlar tarafından ödenmiş veya ödenecek olan sendika üyelik aidatları ve faizinden doğan alacak tutarları ile yargulamaya ilişkin her türlü giderin ilgililerine rücuundan vazgeçilir.”

6. 84. maddesiyle değiştirilen 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin (KHK) 15. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“MADDE 15 – (1) Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) **Devletçe** yaptırılacak demiryolları, lojistik köy, merkez veya üsler, limanlar, barınaklar, kıyı yapıları, hava meydanlarının plan ve projelerini hazırlamak veya hazırlatmak ve onaylamak.

b) (a) bendinde belirtilen ulaştırma altyapılarının inşaatını yapmak ve/veya yaptırmak, yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek.

c) (a) bendinde belirtilen ulaştırma altyapıları ile sanayi siteleri, fabrikalar, rafineriler, endüstriyel tesisler, organize sanayi bölgeleri, endüstri bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, maden ocakları, sanayi kuruluşları ve benzeri tesislerin demiryolları ile bağlantısını sağlamak üzere iltisak hatlarını yapmak ve/veya yaptırmak gerekli görülmesi hâlinde karayolu bağlantılarını tesis etmek ve/veya ettirmek.

ç) **Kamu kurum ve/veya kuruluşları**, özel sektör ve/veya tüzel kişiler tarafından tamamlanan veya devam edenler de dâhil olmak üzere (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen ulaştırma altyapılarının inşaatı ve işletmesinin sağlanması amacıyla Kamu-Özel İşbirliği (KÖİ) modelleri geliştirerek esaslarını belirlemek, proje bazında gerekli görüldüğü hâllerde özel sektör gerçek ve tüzel kişilerle müzakerelerde bulunmak, katkı payları belirlemek, taahhüt vermek ve almak, kiralamak, kiraya vermek, işletmek, işlettirmek, garantiler almak ve vermek, özel sektörün katılımını sağlamak, ortaklık tesis etmek.

d) **Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri, gerçek ve tüzel kişilerce** yaptırılacak (a) bendinde yazılı ulaştırma altyapılarının proje ve şartnamelerini incelemek veya incelettirmek ve onaylamak.

e) **Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idarelerinin teleferik, finiküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemi kurma taleplerini değerlendirmek ve uygun olanlarını Bakanlar Kurulunun iznine sunmak.**

f) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve il özel idareleri tarafından yaptırılacak teleferik, finiküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin proje ve şartnamelerini incelemek veya incelettirmek ve onaylamak.

g) (a) bendinde yazılı ulaştırma altyapıları ile teleferik, finiküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemlerinin standartlarını ve bunlarla ilgili birim fiyatları belirlemek.

ğ) Bakanlar Kurulunca yapımının üstlenilmesine karar verilen teleferik, finiküler, monoray, metro ve şehir içi raylı ulaşım sistemleri ve bunlarla ilgili tesislerin ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak plan, proje ve programlarını hazırlamak, hazırlatmak, incelemek, incelettirmek ve bunları yapmak veya yaptırmak.

h) Deniz altından ulaşımı ve haberleşmeyi sağlayıcı altyapı projelerini yapım ve işletim modelleri de geliştirerek planlamak, bu altyapılarla ilgili proje ve şartnameleri hazırlamak, hazırlatmak, incelemek, incelettirmek ve onaylamak, yapmak veya yaptırmak, yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek ve işletme esaslarını belirlemek.

ı) Denizleri, gölleri, nehirleri birbirine bağlayarak su yolu işlevi görecektir kanal ve benzeri altyapı projelerini yapım ve işletim modelleri de geliştirerek planlamak, bu altyapılarla ilgili proje ve şartnameleri hazırlamak, hazırlatmak, incelemek, incelettirmek ve onaylamak, yapmak veya yaptırmak, yapımı tamamlananları ilgili kuruluşlara devretmek ve işletme esaslarını belirlemek.

i) Denetim yapmak veya yaptırmak amacıyla gerekli her türlü fiziki ve teknik altyapı ve tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettmek ve bunları denetlemek.

j) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.”

7. 85. maddesiyle değişiklik yapılan 6331 sayılı Kanun'un;

a. 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi şöyledir:

“İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

MADDE 6 – (1) Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

a) Çalışanları arasında iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve on ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet olarak yerine getirebilir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir. Belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olmayan ancak 50'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla işe giriş ve periyodik muayeneler ve tetkikler hariç iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilirler.”

b. 15. maddesinin (3) numaralı fıkrası şöyledir:

“(3) (Değişik birinci cümle: 10/9/2014-6552/17 md.)Bu Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları işyeri hekiminden alınır. 50'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için ise kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de alınabilir. Raporlara

itirazlar Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen hakem hastanelere yapılır, verilen kararlar kesindir.”

c. 30. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (6) numaralı alt bendi şöyledir:

“İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çeşitli yönetmelikler

MADDE 30 – (1) Aşağıdaki konular ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir:

...

b) İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili olarak;

...

6) (Ek: 10/9/2014-6552/18 md.) 50'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin üstlenilmesine ilişkin eğitim programları, eğitimin süresi ve eğiticilerin nitelikleri ile görevlendirmeye ilişkin hususlar.”

8. 86. maddesiyle değişiklik yapılan 6331 sayılı Kanun'un 38. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi şöyledir:

“Yürürlük

MADDE 38 – (1) Bu Kanunun;

a) (Değişik: 12/7/2013-6495/56 md.) 6 ve 7 nci maddeleri;

1) 4857 sayılı İş Kanununun mülga 81 inci maddesi kapsamında çalışanlar hariç kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için 1/7/2020 tarihinde,

...

yürürlüğe girer.”

B. İlgili Görülen Kanun Hükümleri

1. 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 30. maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları şöyledir:

“Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar.

...

Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkrâ hükümleri;

a) Cumhurbaşkanlığına seçilenler,

b) Cumhurbaşkanı yardımcılığı veya bakanlığa atananlar,

c) Yasama Organı üyeliğine seçilenler,

d) Mahalli idareler seçimleri sonucuna göre görev alanlar,

e) Sadece toplantı veya huzur ücreti ya da hakkı ödenen görevleri yürütenler ile yönetim ve denetim kurulu üyeliği ücreti karşılığında görevlendirilenler,

f) Yaş haddini aşmamış olmaları kaydıyla her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler (üniversitelerde ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler hakkında yaş haddini aşmamış olmaları kaydı aranmaz.),

g) Vakıf üniversitelerinde görev alanlar,

h) Özel kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde emeklilik veya yaşlılık aylığı kesilmeksizin çalıştırılma veya görev yapma hakkı verilenlerden Cumhurbaşkanı tarafından atanan veya görevlendirilenler ve Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler,

i) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 60 ıncı maddesinin (a) fıkrası uyarınca Yasama Organı üyeliğinin bitiminden sonra öğretim üyesi olarak atanmış olanlar,

j) Değiştirilerek kabul: 1/2/2018-7071/20 md.) 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 36 ncı maddesi kapsamında istihdam edilen ihtiyat pilotlar ile Millî Savunma Bakanlığı ve bağlı birimlerinde personel ve askeri öğrenci temin faaliyetine yönelik hizmetlerin yürütülmesi için görevlendirilen emekli subay ve astsubaylar,

k) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesine göre görevlendirilen güvenlik korucuları,

Hakkında uygulanmaz.”

2. 2547 sayılı Kanun’un 50. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi şöyledir:

“d) Lisansüstü öğretim yapan öğrenciler, kendilerine tahsis edilebilecek burslardan yararlanabilecekleri gibi, her defasında bir yıl için olmak üzere araştırma görevlisi kadrosuna da atanabilirler.”

3. 2547 sayılı Kanun’un 60. maddesinin (a) fıkrası şöyledir:

“a. (Değişik: 1/11/1990 - 3676/1 md.) Bir süre öğretim üyesi olarak çalıştıktan sonra Cumhurbaşkanı yardımcılığına, bakanlığa veya Yasama Organı Üyeliğine seçilenler, bu görevlerde geçirdikleri süreler hesaba katılmak ve buna göre aylık dereceleri yükseltilmek, meslek unvan ve sıfatlarını kazanma ile ilgili hükümler saklı kalmak şartıyla başvurmaları

halinde bu Kanun hükümlerine göre ayrıldıkları yükseköğretim kurumuna kadro koşulu aranmaksızın dönerler.

(Ek bent:17/9/2004-5234/2 md.) Bunlardan emekli iken yüksek öğretim kurumlarına dönenlerin veya yüksek öğretim kurumlarına döndükten sonra emekliliğe hak kazanıp emekli olanların emekli aylıkları kesilmez. (Mülga ikinci cümle: 18/6/2017-7033/17 md.)”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ’in katılımlarıyla 7/9/2017 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Sadettin CEYHAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu ve ilgili görülen kanun hükümleri, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun’un 1. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

3. Dava dilekçesinde özetle, kuralla 2/1/1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun’un yürürlükten kaldırılmasının çalışanların Pazar günü de dâhil olmak üzere haftanın tüm günlerinde çalıştırılmalarının yolunu açtığı belirtilerek kuralın Anayasa’nın 50. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

4. İtiraz konusu kuralla 394 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Mülga 394 sayılı Kanun, bazı işletmelerin haftanın bir günü çalıştırılmaması ve bu işletmelerde çalışan işçilerle kamuda işçi statüsünde çalışanların bir gün istirahat etmeleri zorunluluğunu öngörmektedir.

5. Anayasa’nın “Çalışma şartları ve dinlenme hakkı” başlıklı 50. maddesinin üçüncü fıkrasında “Dinlenmek, çalışanların hakkıdır”; son fıkrasında da “Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir” hükmüne yer verilerek hafta tatili hakkının ve şartlarının kanunla düzenleneceği öngörülmüştür. Anayasa’da yer alan dinlenme hakkı ve haftalık izin hakkı, şartları ve esasları kanunla düzenlenmesi gereken bir sosyal haktır.

6. Dava konusu kuralla yürürlükten kaldırılan 394 sayılı Kanun’da çalışanların haftalık tatil hakkına ilişkin düzenleme bulunsa da haftalık tatil hakkı esas olarak 17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun’la düzenlenmiştir.

Mülga 394 sayılı Kanun genel olarak bazı müesseselerin haftanın bir gününde çalıştırılmamasını, dolayısıyla bu müesseselerde çalışanların da belirlenen bu günde çalıştırılmamasını öngörürken 2429 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (A) fıkrasındaki "*Hafta tatili Pazar günüdür. Bu tatil 35 saatten az olmamak üzere Cumartesi günü en geç saat 13.00'ten itibaren başlar.*" hükmü ile hafta tatili mülga 394 sayılı Kanun'da sayılan belirli sektörlerle sınırlı olmaksızın tüm çalışma hayatını kapsayacak şekilde geniş kapsamlı ve Cumartesi günü saat 13.00'ten itibaren başlamak üzere daha uzun süreli olarak belirlenmiştir. Ayrıca haftalık izin hakkı iş hukukuna tabi çalışanlar açısından 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nda, devlet memurları açısından 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurlar Kanunu'nda, bu Kanun kapsamı dışındaki kamu çalışanları açısından ise kendi personel rejimlerine ilişkin özel kanunlarında ilk elden veya 657 sayılı Kanun'a atıf yapılmak suretiyle düzenlenmiştir.

7. 2429 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (A) fıkrası hafta tatilini mülga 394 sayılı Kanun'da sayılan belirli sektörlerle sınırlı olmaksızın tüm çalışma hayatını kapsayacak şekilde ve Cumartesi günü saat 13.00'ten itibaren başlamak üzere daha uzun süreli olarak düzenlediğinden, 394 sayılı Kanun'un yürürlükten kaldırılmasının çalışanların hafta tatili haklarını kullanamamaları sonucunu doğurmayacağı açıktır.

8. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 50. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

B. Kanun'un 17. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

9. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralla 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılmasıyla birlikte anılan bentte belirtilen görevleri yapıp yükseköğretim kurumlarındaki kadrolarına geri dönen öğretim üyelerine hem emekli aylıklarının hem de görevdeki aylıklarının ödenmesi suretiyle ayrıcalık getirildiği, sayılan görevlerde bulunmuş başka meslek mensuplarına bu hakkın tanınmamasının öğretim üyeleri lehine ayrımcılık oluşturduğu iddia edilmiş ve söz konusu uygulamanın, diğer görevlerden emekli olan öğretim üyelerinden görevlerine tekrar dönenlere ayrıca emekli aylığı ödenmediği düşünüldüğünde statü olarak eşit konumda bulunan öğretim üyeleri arasında da farklı bir uygulamaya yol açtığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

10. Dava konusu kural, 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin "*Bunlara yüksek öğretim kurumlarınca, ders yükü zorunluluğu aranmadan ek ders ücreti ve sınav ücreti ile döner sermaye payı ödenir; bu ödemelerin dışında aylık, ödenek, tazminat ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmaz*" biçimindeki ikinci cümlesini yürürlükten kaldırmıştır.

11. Anayasa'nın 10. maddesinde "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir./ Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz./*

Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz./ Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz./ Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” denilmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

12. Anayasa'nın anılan maddesinde belirtilen *kanun önünde eşitlik ilkesi* hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı; aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişilere ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara aynı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

13. 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının, yürürlükten kaldırılan hükmün bulunduğu ikinci bendi anılan Kanun'a 17/9/2004 tarihli ve 5234 sayılı Kanun'la eklenmiştir. Söz konusu düzenlemeden önce ikinci bentte sayılan görevlere seçilenlerden emekli iken yükseköğretim kurumlarına dönenlerin veya yükseköğretim kurumlarına döndükten sonra emekliliğe hak kazanıp emekli olanların emekli aylıkları kesilmekte iken mezkûr düzenleme emekli aylıklarının kesilmeyeceğini, ancak bu kişilere ek ders ve sınav ücreti ile döner sermaye payı haricinde aylık, ödenek, tazminat ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmayacağını hükme bağlamıştır.

14. Dava konusu kuraldan sonra kabul edilen 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanun ise aralarında yukarıda belirtilen görevlerde bulunanların da olduğu kişilerin bu görevlerinden sonra emekli aylıkları kesilmeksizin kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılabilecekleri ve görev yapabilecekleri yönünde bir düzenleme getirmiştir. Bu hükmün anılan görevler sebebiyle tanınan malî hakları da elde etmeyi mümkün kıldığı gözetildiğinde 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin dördüncü fıkrasıyla getirilen söz konusu düzenlemeyle, 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinde yer alan cümlenin de zımnen yürürlükten kaldırıldığı anlaşılmaktadır.

15. Dava konusu kuralın gerekçesinde 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrası ile 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin dördüncü fıkrası arasındaki uyumsuzluktan kaynaklanan aksaklığın giderilmesinin amaçlandığı ifade edilmektedir. Böylece madde gerekçesinden de 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle zımnen yürürlükten kaldırılan 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendindeki hükmün kuralla açıkça yürürlükten kaldırılmak suretiyle hatalı uygulamaların önüne geçilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla anılan bentte sayılan görevlerde bulunmuş olanların yükseköğretim kurumlarındaki öğretim üyeliği görevine dönmeleri durumunda emekli aylıklarının yanında yürütmekte oldukları görevler için öngörülen aylıkları da almalarının dayanağını 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi oluşturmaktadır.

16. Bir kuralın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturması için öncelikle eşitliğe aykırı olduğu ileri sürülen durumun o kuralın uygulanmasının sonucu olması gerekir. Bu itibarla 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinde sayılan görevlerde

bulunmuş olanların yükseköğretim kurumlarındaki öğretim üyeliği görevine dönmeleri durumunda emekli aylıklarının yanında yürütmekte oldukları görevler için öngörülen aylıkları da almaları 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin dördüncü fıkrası gereği olup dava konusu kuralın uygulanmasının bir sonucu olmadığı gözetildiğinde kuralın eşitlik ilkesine aykırı bir duruma yol açtığı söylenemez.

17. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, Kadir ÖZKAYA ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

C. Kanun'un 18. Maddesiyle 2547 Sayılı Kanun'a Eklenen Ek 38. Maddenin Birinci Cümlesinde Yer Alan "...50 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında..." ile İkinci Cümlesinde Yer Alan "...en fazla %20'si..." ve "...performansa dayalı kriterler..." İbarelerinin İncelenmesi

1. 2547 Sayılı Kanun'a Eklenen Ek 38. Maddenin Birinci Cümlesinde Yer Alan "...50 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında..." İbares

a. Anlam ve Kapsam

18. 2547 sayılı Kanun'un ek 38. maddesinin birinci cümlesinde yükseköğretim kurumları araştırma görevlisi kadrolarına atamaların, 33. maddede belirtilen usule uygun olarak 50. maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılacağı hükme bağlanmış olup anılan cümlede yer alan "...50 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında..." ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

19. Ek 38. madde yürürlüğe girmeden önce araştırma görevlisi kadrolarına atamalar 50. maddenin birinci fıkrasının (d) bendi veya 33. madde kapsamında yapılabilmekte iken ek 38. maddenin yürürlüğe girmesiyle birlikte söz konusu kadrolara yapılacak atamalarda bu iki farklı uygulamadan vazgeçilmiş ve anılan atamaların aynı usulle yapılması öngörülmüştür.

20. 2547 sayılı Kanun'un 50. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi lisansüstü öğretim yapan öğrencilerin, kendilerine tahsis edilebilecek burslardan yararlanabilecekleri gibi her defasında bir yıl süreyle olmak üzere araştırma görevlisi kadrosuna atanabileceklerini öngörmektedir. 33. maddeye göre ise araştırma görevlileri, araştırma görevlisi kadrolarına en çok üç yıl süre ile atanmakta, bu sürenin sonunda görevleri kendiliğinden sona ermekte ve aynı usulle yeniden atanabilmektedir. Ayrıca 33. madde kapsamında atanan araştırma görevlileri açısından lisansüstü eğitim yapıyor olma zorunluluğu yokken 50. maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında görevlendirilen araştırma görevlileri için bu zorunluluk bulunmaktadır.

21. Ek 38. madde, araştırma görevlisi kadrolarına yapılacak atamaların 33. maddedeki usule göre ancak 50. maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında gerçekleştirilmesi şeklinde bir yöntem benimsemiştir. Yeni sistemle kadrolar arasındaki usul farklılıkları giderilerek tüm araştırma görevlilerinin 33. maddede belirtilen usuller çerçevesinde 50. maddenin (d) bendi kapsamında atanması yönünde bir yöntem öngörülmüştür. Dolayısıyla yeni usule göre araştırma görevlileri 33. maddedeki usul gereği

ilgili anabilim veya anasanat dalı başkanlarının önerisi, bölüm başkanı, dekan, enstitü, yüksekokul veya konservatuvar müdürünün olumlu görüşü ve rektörün onayı ile 50. maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında her defasında bir yıl için atanabileceklerdir.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

22. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kural uyarınca araştırma görevlilerinin bir yıl süreyle atanacak olmalarının güvencesiz bir şekilde istihdam edilmeleri sonucunu doğurduğu, bu şekilde araştırma görevlilerinin iş güvencesinin kaldırılmasının bağımsız ve özgür çalışma imkânını ortadan kaldırdığı ve akademisyenlerin bilimsel özerkliğine müdahale oluşturduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 70., 130. ve 131. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

23. Anayasa'nın yükseköğretim kurumlarını düzenleyen 130. maddesinin birinci fıkrasında; çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin devlet tarafından kanunla kurulacağı belirtilmiştir. Söz konusu hüküm üniversitelerin kendilerine yüklenen görevleri daha etkin bir şekilde yerine getirmeleri amacıyla bilimsel özerkliği, bir koşul olarak ortaya koymuştur.

24. Bilimsel özerkliğin bilimsel çalışmaları bizzat yürüten akademik personel üzerindeki görünüm şekli olan akademik özerkliğin önemli koşullarından biri kadro güvencesidir. Üniversite kadrolarında görev yapan akademik personelin, bilimsel araştırmanın evrensel ilke ve yöntemlerine tabi olarak, herhangi bir müdahaleye maruz kalmaksızın araştırma çalışmalarını sürdürme ve çalışmalarında varmış olduğu sonuçları ve düşünceleri açıklama ve yayınlama özgürlüğü, akademik özerkliğin bir sonucudur.

25. 2547 sayılı Kanun'un 33. maddesine göre lisansüstü öğrenimi devam eden araştırma görevlisi ise, yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırma, inceleme ve deneylerde yardımcı olan ve yetkili organlarca verilen ilgili diğer görevleri yapan öğretim elemanı olarak belirtilmiştir. Kanun'un “Tanımlar” başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinde *öğretim üyelerinin*, bir başka deyişle profesör, doçent ve doktor öğretim üyelerinin akademik unvana sahip oldukları hükme bağlanmıştır. Bu itibarla Kanun'da araştırma görevliliği akademik bir kadro olarak belirtilmemiştir.

26. Araştırma görevlilerinin her defasında bir yıl süreyle olmak üzere akademik niteliği bulunmayan kadroya atanmaları, bu kişilerin yapmakta oldukları lisansüstü eğitimler kapsamındaki akademik çalışmalarını kolaylaştırmak ve hızlandırmak üzere kanun koyucu tarafından alınmış bir tedbir özelliği taşımaktadır. Yüksek lisans ve doktora çalışmalarının Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasının (t) bendi uyarınca lisansüstü eğitimin birer parçası olarak kabul edildiği de gözetildiğinde araştırma görevlilerinin anılan çalışmalarda bulunmalarının akademik personel olarak sınıflandırılmalarını zorunlu kılmadığı açıktır. Bu itibarla araştırma görevlilerinin her defasında bir yıl olmak üzere atanmalarının bilimsel özerklik temelinde denetime tabi tutulması mümkün görünmemektedir.

27. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 130. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 70. ve 131. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

2. 2547 Sayılı Kanun'a Eklenen Ek 38. Maddenin İkinci Cümlesinde Yer Alan “...en fazla %20'si...” İbares

a. İptal Talebinin Gerekçesi

28. Dava dilekçesinde özetle, araştırma görevlisi kadrosuna atanıp eğitimlerini tamamlayanlardan bir kısmının doktor öğretim üyesi kadrosuna atanıp bir kısmının atanamamasının bu kişiler arasında eşitsizlik oluşturduğu ve anılan kadrolara ataması yapılamayan araştırma görevlilerinin kamu hizmetine girme haklarının hukuka aykırı bir biçimde sınırlandırıldığı ileri sürülerek kuralın Anayasa'nın 10. ve 70. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

b. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

29. 2547 sayılı Kanun'un ek 38. maddesinin ikinci cümlesinde araştırma görevlisi olarak atananlardan doktora veya sanatta yeterlik eğitimlerini tamamlayanların en fazla %20'sinin doktora veya sanatta yeterlik eğitimini tamamladıkları kurumların senatolarınca belirlenen ve Yükseköğretim Kurulunca onaylanan performansa dayalı kriterler çerçevesinde doktor öğretim üyesi kadrolarına atanabileceği hükme bağlanmış olup anılan cümlede yer alan “...en fazla %20'si...” ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

30. Anayasa'nın kamu hizmetine girme hakkını düzenleyen 70. maddesinin birinci fıkrasında “*Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir*” denilmiş; ikinci fıkrasında ise “*Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez*” hükmüne yer verilmiştir. Anayasa'nın söz konusu hükmü, hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği esasını getirmekle bir yandan kamu hizmetine alımda aranacak koşulların belirlenmesi hususunda kanun koyucuya takdir yetkisi tanımakta, diğer yandan da öngörülecek koşulların görevin gerektirdiği niteliklerle uyumlu olması zorunluluğunu vurgulayarak kanun koyucunun bu takdirini sınırlandırmaktadır.

31. 2547 sayılı Kanun'un dava konusu kuralın da yer aldığı ek 38. maddesinin ikinci cümlesi uyarınca yükseköğretim kurumları, kadrolarına atadıkları araştırma görevlilerinden en fazla %20'sini doktora veya sanatta yeterlik eğitimini tamamladıkları kurumların senatolarınca belirlenen ve Yükseköğretim Kurulunca onaylanan performansa dayalı kriterler çerçevesinde doktor öğretim üyesi kadrolarına atayabilmektedir.

32. Doktor öğretim üyesi olarak atanabilmek için gerekli şartlardan birini düzenlemesi nedeniyle kamu hizmetine girme hakkına yönelik olduğu anlaşılan kuralın gerekçesi şu şekilde belirtilmiştir: “*Araştırma görevliliği, akademik kariyer sürecinin en önemli aşaması olmasına karşın mevcut durumda araştırma görevlilerinin önemli kısmı kariyerlerinin tümünü araştırma görevlisi olduğu kurumda devam ettirmektedir. Bu durum hem kişinin hem de kurumun performansını olumsuz etkilemektedir. Ek 38 inci maddede yapılan düzenleme ile ülkemizin gelişime açık bölgelerindeki (Doğu ve Güneydoğu Anadolu*

Bölgeleri) üniversitelerin öğretim üyesi bulmasının kolaylaşması ve aynı zamanda doktoralı insan kaynağının bir kısmının da iş dünyası ve sanayide ihtiyaç duyulan nitelikli istihdamı arttırmaya katkı sağlaması amaçlanmaktadır.”

33. Anılan gerekçe gözetildiğinde kuralın gelişime açık bölgelerdeki üniversitelerin öğretim üyesi ihtiyaçlarını karşılamak ve iş dünyası ile sanayide nitelikli istihdamı artırmak amacıyla öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Nitekim kural uyarınca doktor öğretim üyeliğine atanamayan araştırma görevlilerinin aynı fıkranın üçüncü cümlesine göre doktora veya sanatta yeterlik eğitimini tamamladıkları kurumların öğretim üyesi kadrolarına atanabilmeleri için en az bir eğitim-öğretim yılı yurt içinde veya yurt dışında farklı bir yükseköğretim kurumunda çalışması gerekmektedir. Ayrıca lisansüstü eğitimini tamamladığı üniversitelerin kadrolarına söz konusu sayısal sınırdan dolayı atanamayan araştırma görevlilerinin, diğer üniversitelerin doktor öğretim üyesi kadrolarına atanması da mümkün olabilecektir. Bu itibarla kurala getirilen sayı sınırlamasının görevin gerektirdiği niteliklerden olmadığı söylenemez.

34. Kaldı ki ek 38. madde, araştırma görevlisi kadrosunda bulunanlardan doktor öğretim üyesi kadrosuna atanacak olanlara ilişkin sayısal bir sınır getirirken atanabilmeye ilişkin kriterlerin kurumların senatolarınca belirlenmesini öngörerek görevin gerektirdiği nitelikleri tespit etmeye yönelik bir yöntem de oluşturmuştur. Bu yönüyle kuralın Anayasa'nın 70. maddesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

35. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 70. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

3. 2547 Sayılı Kanun'a Eklenen Ek 38. Maddenin İkinci Cümlesinde Yer Alan “...performansa dayalı kriterler...” İbaresini

a. İptal Talebinin Gerekçesi

36. Dava dilekçesinde özetle, araştırma görevlisi kadrosundan doktor öğretim üyesi kadrosuna yapılacak atamaların performansa dayalı kriterler çerçevesinde gerçekleştirilecek olmasının ataması yapılan kişiler ile yapılmayanlar arasında eşitsizlik oluşturduğu ve “...performansa dayalı kriterler...” ifadesinin belirsiz olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

b. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

37. 2547 sayılı Kanun'un ek 38. maddesinin ikinci cümlesinde araştırma görevlisi olarak atanandan doktora veya sanatta yeterlik eğitimlerini tamamlayanların en fazla %20'sinin doktora veya sanatta yeterlik eğitimini tamamladıkları kurumların senatolarınca belirlenen ve Yükseköğretim Kurulunca onaylanan performansa dayalı kriterler çerçevesinde doktor öğretim üyesi kadrolarına atanabileceği hükme bağlanmış olup anılan cümlede yer alan “...performansa dayalı kriterler...” ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

38. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir

hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

39. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de *belirliliktir*. Belirlilik ilkesi bireylerin hukuk kurallarını önceden bilmeleri, tutum ve davranışlarını bu kurallara göre güvencele belirleyebilmeleri anlamını taşımaktadır. Belirlilik ilkesi, yalnızca kanuni belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği ifade etmektedir. Bir başka deyişle hukuk kurallarının belirliliğinin sağlanması yalnızca kanunla düzenleme yapılması anlamına gelmemektedir. Kanuni düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir gibi niteliksel gereklilikleri karşılaması şartıyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirlilik sağlanabilir. Hukuki belirlilik ilkesinde asıl olan, bir hukuk normunun uygulanmasıyla ortaya çıkacak sonuçların o hukuk düzeninde öngörülebilir olmasıdır.

40. Kural, yükseköğretim kurumlarının kendi araştırma görevlisi kadrolarından doktor öğretim üyesi kadrolarına yapılacak atamalarda ilgili yükseköğretim kurumu tarafından hazırlanıp Yükseköğretim Kurulunca onaylanan performansa dayalı kriterlerin gözetileceğini hükme bağlamaktadır. Yükseköğretim kurumları tarafından hazırlanacak anılan kriterler, kurum bünyesinde farklı dallarda ve disiplinlerde yer alan akademik branşların özelliklerine ve gereksinimlerine uygun olarak senato tarafından belirlenecek ve Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanacaktır. Belirtilen nitelikleri itibarıyla kuralın belirsiz ve öngörülemez olduğundan söz edilemeyeceğinden kuralda belirlilik ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.

41. Öte yandan araştırma görevlisi kadrolarından doktor öğretim üyesi kadrolarına yapılacak atamalara ilişkin olarak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenecek kriterlerin kural uyarınca performansa dayalı, bir başka deyişle performansı ölçmeye elverişli olması gerekmektedir. Kanun'un doktor öğretim üyeliğine atanabilmek için gerekli usul ve şartları belirlediği 23. maddesinin "*Yükseköğretim kurumları, doktor öğretim üyesi kadrosuna atama için Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacıyla yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler*" biçimindeki (c) fıkrası da gözetildiğinde ek 38. madde gereğince yükseköğretim kurumları tarafından belirlenecek performansa dayalı kriterlerin, "*objektif ve denetlenebilir*" olması gerektiği açıktır. Bu itibarla kuralın, kişiden kişiye göre değişebilecek kriterlerin benimsenmesine ve bunlara göre atanacak kişilerin belirlenmesine imkân verir nitelikte olduğu söylenemeyeceğinden eşitlik ilkesiyle bağdaşmayan bir yönü bulunmamaktadır.

42. Kaldı ki kurumların senatoları tarafından belirlenen atama kriterlerinin performansa dayalı, objektif ve denetlenebilir nitelikte olup olmadığının idari yargı mercilerince denetimi de mümkündür.

43. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Ç. Kanun'un 27. Maddesiyle 3093 Sayılı Kanun'un 4. Maddesinin (A) Fıkrasına Eklenen (6), (7), (8) ve (9) Numaralı Bentlerin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

44. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna (TRT) devamlı ve yeterli gelir kaynağı sağlamak amacıyla; radyo, televizyon, video ve birleşik cihazlar ile görsel ve/veya işitsel

yayınları alabilen her türlü cihazlardan alınacak ücretler, elektrik enerjisi hasılatından ayrılacak paylar ile çeşitli gelirlerin tahakkuk, tahsilat işlemlerini düzenleyen 4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu kabul edilmiştir.

45. Kanun'un 2. maddesi TRT'nin gelirlerini düzenlemektedir. Maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde radyo, televizyon, video ve birleşik cihazlardan tahsil edilecek ücretler TRT'nin gelirleri arasında sayılmıştır. Kanun'un 4. maddesi ise TRT'nin gelirleri arasında sayılan bu gelir türünü detaylı bir şekilde düzenlemektedir. Buna göre televizyon, teyp, radyo, müzik seti gibi görsel ve/veya işitsel yayınları alabilen her türlü cihazı imal edenler cihazın satış faturasındaki (Özel Tüketim Vergisi [ÖTV] hariç) Katma Değer Vergisi (KDV) matrahı, ithal edenler ise gümrük giriş beyannamesindeki (ÖTV hariç) KDV matrahı üzerinden bir defaya mahsus olmak üzere değişen oranlarda belirlenen ücreti tahsil edip TRT'ye ödemekle yükümlü kılınmışlardır.

46. Kanun'un 4. maddesine eklenen dava konusu (6), (7), (8) ve (9) numaralı bentler ise cep telefonu, bilgisayar, tablet bilgisayar ile taşıtlarda yer alıp ayrı ayrı tevsik edilemeyen bandrole tabi cihazları ve video görüntü veya ekranına bağlantı yapılmak üzere tasarlanmış olan televizyon alıcıları (uydu alıcıları, set üstü medya kutuları dâhil) imal edenlerin belirli oranlarda ücreti tahsil edip TRT'ye ödemeleri gerektiğini hükme bağlamaktadır.

2. İptal Taleplerinin Gerekçesi

47. Dava dilekçesinde özetle; kanunların genel, adil ve kamu yararını sağlamaya yönelik olması, hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi gerektiği belirtilerek taraflı yayın yaptığı iddia edilen TRT'ye yeni gelir sağlayan kuralların kamu yararını ve toplumun genel çıkarlarını dikkate almadığı ileri sürülerek Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

48. Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözönünde tutarak kullanması gerekir.

49. Kanun koyucu, Anayasa'ya aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapma yetkisine sahip olup düzenlemenin kamu yararına olup olmadığının belirlenerek takdir edilmesi kanun koyucuya aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığı incelenebilir. Diğer bir anlatımla bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken *kamu yararı* konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme yalnızca kanunun kamu yararı amacıyla yapıp yapılmadığının denetimiyle sınırlıdır.

50. TRT'nin görev, yetki ve sorumlulukları 11/11/1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu ile belirlenmiş ve Kurumun kendisine yüklenen görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi amacıyla 3093 sayılı Kanun kabul edilmiştir. Kuruma devamlı ve yeterli gelir kaynağı sağlamak amacıyla hazırlanan söz konusu Kanun; radyo,

televizyon, video ve birleşik cihazlar ile görsel ve/veya işitsel yayınları alabilen her türlü cihazlardan alınacak ücretler, elektrik enerjisi hasılatından ayrılacak paylar ile çeşitli gelirlerin tahakkuk ve tahsilat işlemlerini kapsamaktadır. 7033 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle 3093 sayılı Kanun'un 4. maddesine eklenen dava konusu kurallarla Kuruma ilave birtakım gelir kaynakları oluşturulmuştur.

51. Kurallarla TRT'ye tahsis edilen gelir kaynağının artırılması suretiyle kamu tüzelkişiliğini haiz TRT'ye verilen görev ve sorumlulukların etkin bir biçimde yerine getirilebilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle kuralların kamu yararı dışında özel çıkarlar gözetilerek veya belirli kişiler lehine düzenlendiği sonucuna ulaşılmasını gerektirecek bir yönünün bulunmadığı görülmektedir.

52. TRT'ye yüklenen görev ve sorumlulukların yerine getirilebilmesi için bu kuruma tahsis edilen gelirin kamu yararını sağlayıp sağlamadığı ise yerindelik denetimi kapsamında kalmakta olup anayasallık denetiminde gözetilebilecek hususlardan değildir.

53. Diğer yandan Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun (RTÜK) çalışma usul ve esaslarının da düzenlendiği 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un "Yayın hizmeti ilkeleri" başlıklı 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ı) bendine göre TRT tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır. Anılan fıkranın (k) bendinde ise TRT'nin siyasî partiler ve demokratik gruplar ile ilgili tek yönlü veya taraf tutar nitelikte yayın yapamayacağı hükme bağlanmıştır. Kanun'un 45. maddesine göre TRT söz konusu yükümlülüğü yerine getirmediği takdirde RTÜK tarafından uyarılır ve yükümlülüğün gereğinin yerine getirilmesi ilgili bakanlığa bildirilir. TRT'nin söz konusu düzenlemelere aykırı yayın yapıp yapmadığının denetimi RTÜK'ün görevi olup dava konusu kuralların anayasallık denetimi kapsamında dikkate alınabilecek bir husus değildir.

54. Açıklanan nedenlerle kurallar Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

D. Kanun'un 37. Maddesiyle 4046 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 28. Maddenin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

55. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kural gereğince, özelleştirme kapsam ve programında bulunan ve tasfiyesiz infisah suretiyle birleştirilmelerine karar verilen kuruluşlarda çalışanların ücretlerinden zamanında kesilmediği için ödenmemiş olan ve yargı kararları sonucunda ilgili kurum tarafından ödenen sendika üyelik aidatları ile ortaya çıkan faiz, ilam harcı, yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin ilgililerine rücu edilmek suretiyle tahsilinin önüne geçilmesinin ortaya çıkan zararın kamuya ait bu şirketlerin üzerinde bırakılması sonucunu doğurduğu, böylece hukuken zarardan sorumlu kimselere haksız bir menfaat ve ayrıcalık sağlandığı, düzenlemeyle kamunun genel yararının değil belirli birtakım kimselerin yararının gözetildiği, kamu çalışanlarının sebep olduğu zarardan sorumlu olmaları gerektiği hâlde kuralla bu sorumluluğun ortadan kaldırıldığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. ve 129. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

56. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 10. maddesi yönünden incelenmiştir.

57. Kuralda, özelleştirme kapsam ve programında bulunan kuruluşlardan 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un 20. maddesinin (A) bendi gereğince tasfiyesiz infisah suretiyle birleştirilenlerin, gerek hâlen bünyelerinde çalışmaya devam etmekte olan, gerekse daha önce istifa, emeklilik, iş akdinin feshi, ölüm gibi nedenlerle ayrılmış olan çalışanlarının kuralın yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemde aylık ve ücretlerinden kesilmemiş olmakla birlikte, bilahare yargı kararına istinaden kuruluşlar tarafından ödenmiş veya ödenecek olan sendika üyelik aidatları ve faizinden doğan alacak tutarları ile yargılamaya ilişkin her türlü giderin ilgililerine rücu edilmesinden vazgeçilmesi öngörülmüştür.

58. Süresinde ödenmeyip yargı kararları sonucunda ilgili kuruluşlar tarafından ödenmiş veya ödenecek sendika üyelik aidatları ile faizinden doğacak alacak tutarının ilgililerine rücu edilmesinden vazgeçilmesi kapsamında eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Bundan sonra farklı muamelenin objektif ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve nihayetinde objektif ve makul bir temele dayanıyorsa söz konusu farklı muamelenin ölçülü olup olmadığı hususları irdelenmelidir.

59. Çalışanların ve işverenlerin, belirli bir işkolunda, ortak ekonomik ve toplumsal çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla kurdukları sendikalar, demokratik sosyal hukuk devletin vazgeçilmez öğelerinden birini oluşturmaktadır. Sendikaların bağımsızlıklarını korumaları ve amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik eylemlerini sürdürmeleri de temelde üyelik aidatlarından oluşan yeterli düzeyde gelirlerinin bulunmasına bağlıdır. Kanun koyucu da 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 18. maddesi uyarınca sendikal hakların kullanılmasının önemli bir aracı olan sendikaların üyelerinden alacakları aidatları güvence altına almış ve çalışanların ücretlerinden kesilen ancak sendikaya ödenmeyen aidatların işveren tarafından bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faiziyle birlikte ödeneceğini belirtmiştir.

60. Dava konusu kuralla, özelleştirme kapsam ve programında bulunan kuruluşlardan 4046 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (A) bendi gereğince tasfiyesiz infisah suretiyle birleştirilenlerin, gerek hâlen bünyelerinde çalışmaya devam etmekte olan, gerekse daha önce istifa, emeklilik, iş akdinin feshi, ölüm gibi nedenlerle ayrılan çalışanlarının kuralın yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemde aylık ve ücretlerinden kesilmemiş olmakla birlikte, bilahare yargı kararına istinaden kuruluşlar tarafından ödenmiş veya ödenecek olan sendika üyelik aidatları ve faizinden doğan alacak tutarları ile yargılamaya ilişkin her türlü giderin ilgililerine rücu edilmesinden vazgeçilmektedir. Bu itibarla kuralla hem ücretlerinden kesilmemiş ve ilgili sendikaya ödenmemiş olan sendika aidatlarından dolayı çalışanlara hem de zamanında kesilmeyen bu aidatlara ilişkin işverenin ödediği faiz giderlerinden sorumlu olanlara rücu edilemeyeceği kayıt altına alınmaktadır. Ancak kural ücretlerinden aidat kesilmemiş çalışanlara da bu işlemde sorumlu olanlara da rücu edilmeyeceği yönünde bir düzenleme

getirirken bu istisnayı sadece özelleştirme kapsamında bulunan ve tasfiyesiz infisah suretiyle birleştirilen kurumlar açısından geçerli kılmıştır. Kapsam dâhilinde bulunmayan kuruluşlar açısından ise böyle bir muafiyet geçerli olmayıp ilgililerin bu kuruluşlarda çalışan işçilerin ücretlerinden kesilmemiş olan sendika aidatlarına ilişkin sorumlulukları devam etmektedir. Dolayısıyla kuralla, kuralın yürürlük tarihinden önce çalışanların ücretlerinden kesilmesi gereken ancak kesilmeyen sendika aidatları ve bunların faizleriyle ilgili olarak bazı kuruluşlar ve bunların çalışanları yönünden sorumluluklar kaldırılarak bunlarla sorumlulukları devam eden aynı statüdeki kurumlar ve bunların çalışanları arasında bir farklılık oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

61. Eşitlik ilkesinin gereği olarak karşılaştırma yapmaya müsait olacak şekilde benzer durumda olanlar arasından bir kısmı lehine getirilen farklı muamelenin bir ayrıcalık tanınması niteliğinde olmaması için makul ve objektif bir temele dayanması gerekir. Kuralın gerekçesinde, kurum tarafından ilgili sendikalara ödenmiş olan sendika aidatlarından dolayı ilgililere yapılacak olan rücu işlemlerinin kurumlara daha büyük maddi külfet ve dava yükü getireceği belirtilmiştir. Ancak çalışanların ücretlerinden kesilmeyen sendika aidatlarından dolayı ilgililere dava açmak yoluyla rücu edilmesi sonucunda ortaya çıkacak yargılama giderlerinin davayı kaybedenler tarafından yüklenilecek giderler olduğunda kuşku bulunmamaktadır. Dolayısıyla kurumların esasen alacaklarını takip etmeleri sonucunda ayrıca yargılama giderlerine muhatap olmayacakları açıktır.

62. Diğer taraftan 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "*Kamu zararı*" başlıklı 71. maddesinde kamu zararı "*...kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması...*" şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre dava konusu kural kapsamında olan kuruluşlarda çalışanların ücretlerinden sendika aidatı kesintisi yapılmamış olmasının herhangi bir haklı nedeninin olması durumunda, bu aidatların ödenmemesinden kaynaklanan faiz ve yargılama giderlerinden dolayı ilgililere zaten rücu edilmeyecek, çalışanlara ise hukuki sorumlulukları oranında rücu edilebilecektir.

63. Bu sebeplerle özelleştirme kapsam ve programında bulunan ve tasfiyesiz infisah suretiyle birleştirilen kuruluşlarda çalışanların aylık ve ücretlerinden kesilmemiş olmakla birlikte yargı kararına istinaden ilgili kuruluşlar tarafından ödenmiş veya ödenecek olan sendika üyelik aidatları ve bunların faizinden doğan alacak tutarları ile yargılamaya ilişkin her türlü giderin ilgililerine rücu edilmesinden vazgeçilmesi şeklinde birtakım kişiler lehine getirilen farklı muamelenin makul ve objektif bir temele dayandığı söylenemez.

64. Eşitlik ilkesi gereği hukuk devletinde hiçbir kimseye, aileye, gruba ve zümreye ayrıcalık tanınmaz. Ancak nesnel ve makul bir temele dayalı ve ölçülü olan bir farklı muamele Anayasa'nın koyduğu eşitlik ilkesine aykırı olmaz. Sendika aidatlarının çalışanların ücretlerinden kesilip ilgili sendikaya ödenmemesi durumunda Kanun'la öngörülen yaptırımların uygulanması konusunda birtakım işyerleri ve çalışanları lehine farklı muamele getirilmesi nesnel ve makul bir temele dayanmamaktadır. Bu nedenle dava konusu kuralla getirilen düzenleme eşitlik ilkesine aykırıdır.

65. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 10. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 2. ve 129. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

E. Kanun'un 84. Maddesiyle Değiştirilen 655 Sayılı KHK'nın 15. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinde Yer Alan “Devletçe...” ve (ç) Bendinde Yer Alan “Kamu kurum ve/veya kuruluşları,...” İbareleri ile (d), (e) ve (f) Bentlerinin İncelenmesi

66. 655 sayılı KHK'nın 15. maddesinin dava konusu ibareler ile bentlerin yer aldığı (1) numaralı fıkrası 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nın 31. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

67. Açıklanan nedenle konusu kalmayan ibareler ile bentlere ilişkin iptal talepleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

F. Kanun'un 85. Maddesiyle 6331 Sayılı Kanun'un 6. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinin Dördüncü Cümlesinde, 15. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinde ve 30. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinin (6) Numaralı Alt Bendinde Yer Alan “10'dan az” İbarelerinin “50'den az” Şeklinde Değiştirilmesinin İncelenmesi

a. İptal Taleplerinin Gerekçesi

68. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kurallarla işverenlerin veya işveren vekillerinin iş sağlığı ve güvenliği hizmeti verebilmeleri ve 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında alınması gereken sağlık raporlarının kamu hizmet sunucuları ya da aile hekimlerinden de alınabilmesi için işyeri bakımından varlığı aranan en az on çalışanı bulunma koşulunun en az elli çalışanın olması şeklinde değiştirilmesinin çalışanları korumak amacıyla var olan düzenlemelerin bu işletmeler ve çalışanları açısından uygulanmaması sonucunu doğuracağı, elliden az çalışanı olan işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin üstlenilmesine ilişkin eğitim programları, eğitimin süresi ve eğitimcilerin nitelikleri ile görevlendirmeye ilişkin hususların Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının (Bakanlık) takdirine bırakıldığı, bu durumun da söz konusu işletmelerde çalışanların iş güvenliklerinin sağlanması ve meslek hastalıklarından korunması imkânını ortadan kaldırır nitelikte olduğu belirtilerek kuralların Anayasa'nın 5., 17. ve 49. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

b. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

69. 6331 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin dördüncü cümlesinde, belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olmayan ancak 50'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Bakanlıkça ilan edilen eğitimlerin tamamlanması şartıyla işe giriş ve periyodik muayeneler ve tetkikler hariç iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülebileceği hükme bağlanmış olup anılan cümlede yer alan “...50'den az...” ibaresi dava konusu kurallardan ilkinin oluşturmaktadır.

70. Kanun'un 15. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde de Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporlarının 50'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için işyeri hekimlerinin yanı sıra kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de

alınabilmesi mümkün kılınmakta olup anılan cümlede yer alan “50’den az...” ibaresi dava konusu ikinci kuraldır.

71. Kanun’un 30. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (6) numaralı alt bendinde ise iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili olarak 50’den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin üstlenilmesine ilişkin eğitim programları, eğitimin süresi ve eğiticilerin nitelikleri ile görevlendirmeye dair hususların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenleneceği öngörülmüş olup anılan alt bentte yer alan “50’den az...” ibaresi, dava konusu üçüncü ve son kuraldır.

72. Anayasa’nın 5. maddesinde kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak üzere siyasal, ekonomik ve sosyal engellerin kaldırılması devletin temel görevleri arasında sayılmıştır. Sosyal devlet sosyal adaletin, sosyal refahın ve sosyal güvenliğin gerçekleşmesini sağlayan devlettir. Ekonomik ve mali politikalar, çalışma hayatını etkileyen düzenlemeler, sosyal devletin gerçekleşmesini sağlayan araçlardır.

73. Anayasa’nın 17. maddesinin birinci fıkrasında “Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir” denilerek kişinin yaşam ve vücut dokunulmazlığı güvence altına alınmıştır. İnsanın çalışma hayatında bazı risklerle karşı karşıya kalması veya çeşitli nedenlerle zarar görmesi ihtimal dâhilinde olup kişinin bu risklerden korunmayı istemesi de kişinin “yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkı” kapsamında kalmaktadır.

74. Anayasa’nın 49. maddesinde çalışmanın, herkesin hakkı ve ödevi olduğu belirtilmiş; devlete çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek, çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alma ödevi verilmiştir.

75. Dava konusu kurallarla gerekli eğitimleri tamamlayan işveren veya işveren vekillerinin iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebileceği ve Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporlarının işyeri hekimlerinin yanı sıra kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de alınabileceği az tehlikeli işyerlerinde çalışan sayısının elliden az olması gerektiği belirlenmiş ve bu tür işyerlerinde verilecek iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine ilişkin eğitim programları, eğitimin süresi ve eğiticilerin nitelikleri ile görevlendirmeye dair hususların Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği öngörülmüştür.

76. Bakanlık tarafından hazırlanan İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimaline göre işyerlerini çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli şeklinde üç gruba ayırmıştır. Dava konusu kurallarda yer alan az tehlikeli işyerleri ise bu gruplar içinde tatlı sularda yapılan balık yetiştiriciliği, dikim için çiçek ve diğer bitkilerin yetiştirilmesi, tütünün sınıflandırılması, balyalanması, orman yetiştirmek için fidan ve tohum üretimi, ağaç dışındaki yabani olarak yetişen ürünlerin toplanması gibi zarar ve hasar verme potansiyeli bakımından en az risk içeren faaliyetleri yürüten işyerleri olup bunların kontrol tedbirlerinin en az oranda uygulanabileceği sektörler olarak nitelendirilebilmesi mümkündür.

77. Yaşam hakkını güvence altına alan Anayasa’nın 17. maddesi, Anayasa’nın 5. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde devlete birtakım yükümlülüklerin yüklenildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu yükümlülüklerden birini, her türlü tehlikeye karşı bireylerin

maddi varlıklarını ve yaşam hakkını koruma yükümlülüğü oluşturmaktadır. Pozitif yükümlülüğün maddi boyutunu teşkil eden bu yükümlülük, devletin bireylerin maddi varlıklarını ve yaşam hakkını korumak için gerekli yasal düzenlemeleri oluşturma ve bu kanunların uygulanmasını sağlayacak etkili bir mekanizma kurma şeklinde hukuki tedbirleri almasının yanı sıra yeterli düzeyde önleyici idari tedbirler almasını da gerektirmektedir.

78. Kanun koyucunun Kanun'un 6. ve 30. maddelerinde yer alan dava konusu kurallarla elliden az işçi çalıştıran az tehlikeli işyerlerinde işverenin veya vekilinin Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla belirli nitelikteki iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmasının ve bu tür işyerlerinde verilecek iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine ilişkin eğitim programları, eğitimin süresi ve eğiticilerin nitelikleri ile görevlendirmeye dair hususların Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenmesinin iş kazaları ve meslek hastalıkları riskinin düşük olduğu az tehlikeli işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yerine getirme bakımından yetersiz olduğu söylenemez. Zira söz konusu işyerlerinde var olan ya da var olabilecek tehlikelerin azlığı ile bu işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmeti verecek olanların Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlamak zorunda oldukları da dikkate alındığında, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin işveren veya vekili tarafından yerine getirilebilmesi için işyerlerinde çalışan sayısının 50'den az olması şartının aranmasında ve bu tür işyerlerinde verilecek iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine ilişkin hususların Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenmesinde Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

79. Öte yandan Kanun'un 15. maddesinde yer alan dava konusu kuralla Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporlarının 50'den az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri bakımından işyeri hekimlerinin yanı sıra kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de alınabilmesinin mümkün kılınması karşısında kamu hizmet sunucularının veya aile hekimlerinin sahip olduğu tıp fakültesi eğitiminin kazandırdığı bilgi ve becerinin, 50'den az çalışanın olduğu az tehlikeli işyerlerinde çalışan işçilere verilecek sağlık raporunu tanzim etmek için yeterli olmadığı söylenemez. Nitekim söz konusu işyerlerindeki tehlikelerin az olması sebebiyle iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlamaları durumunda işveren veya işveren vekilince de yerine getirilebilecek olması karşısında bu tür işyerlerinde iş sağlığı uzmanının bulunmaması da ihtimal dâhilindedir. Bu sebeple Kanun kapsamında alınacak sağlık raporlarının kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de alınabilme imkânının çalışan sayısının 50'den az olan işyerleri olarak belirlenmesinde Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

80. Açıklanan nedenlerle kurallar Anayasa'nın 5., 17. ve 49. maddelerine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

G. Kanun'un 86. Maddesiyle 6331 sayılı Kanun'un 38. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinin (1) Numaralı Alt Bendinde Yer Alan "...1/7/2017..." İbaresinin "...1/7/2020..." Şeklinde Değiştirilmesinin İncelenmesi

1. Genel Açıklama

81. Dava konusu kural, 6331 sayılı Kanun'un 6. ve 7. maddelerinin 4857 sayılı Kanun'un mülga 81. maddesi kapsamında çalışanlar haricindeki kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için uygulanmasını 1/7/2020 tarihine ertelemektedir. "*İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri*" başlıklı mülga 81. maddede sayılan söz

konusu işlere bakıldığında, bunların “*sanayiden sayılan işler*” olduğu anlaşılmaktadır. Bu işlerin neler olduğu ise *Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik*le belirlenmiştir. Anılan Yönetmelik incelendiğinde sanayiden sayılan işlerin; hammadde, yarı mamul ve mamul ürünlerin işlenmesi, temizlenmesi, şeklinin değiştirilmesi, süslenmesi, satış için hazırlanması, yardımcı ve tamamlayıcı işler dâhil her türlü madenleri ve endüstriyel hammaddeleri arama ve topraktan çıkarma işleri gibi işlerden oluştuğu görülmektedir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

82. Dava dilekçesinde özetle, çalışanlar bakımından güvencesizliğe yol açması ve işverenlerin sorumluluklarını yerine getirmesini ertelemesi nedeniyle kamu yararı amacı gözetmediği belirtilen kuralın Anayasa’nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

83. 6331 sayılı Kanun’un 38. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi Kanun’un 6. ve 7. maddelerinin 4857 sayılı Kanun’un mülga 81. maddesi kapsamında çalışanlar hariç kamu kurumları ile 50’den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için 1/7/2020 tarihinde yürürlüğe gireceğini öngörmekte olup anılan alt bentte yer alan “...1/7/2020...” ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

84. Hukuk devleti ilkesi gereğince yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması gerekir. Bir kuralın Anayasa’ya aykırılık sorunu çözümlenirken *kamu yararı* konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme, kuralın kamu yararı amacıyla yapılıp yapılmadığını araştırmakla sınırlıdır. Anayasa’nın çeşitli hükümlerinde yer alan kamu yararı kavramının Anayasa’da bir tanımı yapılmamıştır. Ancak Anayasa Mahkemesinin kimi kararlarında da belirtildiği gibi kamu yararı bireysel, özel çıkarılardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yarardır. Bu saptamanın doğal sonucu olarak da kamu yararı düşüncesi olmaksızın yalnız özel çıkarlar için veya yalnız belli kişilerin yararına olarak kural konulamaz. Böyle bir durumun açık bir biçimde ve kesin olarak saptanması hâlinde söz konusu kural, Anayasa’nın 2. maddesine aykırı düşer ve kuralın iptali gerekir. Açıklanan ayrık hâl dışında bir kuralın ülke gereksinimlerine uygun olup olmadığı bir siyasi tercih sorunu olarak kanun koyucunun takdirinde bulunduğundan yalnızca bu nedenle kamu yararı değerlendirmesi yapmak ve bu doğrultuda dava konusu kural ile kamu yararının gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini denetlemek anayasa yargısıyla bağdaşmaz.

85. Kural, 6331 sayılı Kanun’un 6. ve 7. maddelerinin yürürlüğe girmesini 4857 sayılı Kanun’un mülga 81. maddesi kapsamında çalışanlar hariç olmak üzere kamu kurumları ile 50’den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için 1/7/2020 tarihine kadar ertelemek suretiyle anılan işyerleri bakımından süreli bir muafiyet öngörmektedir. Kanun’un 6. maddesi, mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmalarını da kapsayacak iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işverene birtakım yükümlülükler getirmekte, 7. maddesi ise iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin Bakanlıkça desteklenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

86. İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin bazı işyerlerinde Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla işveren veya vekilince sağlanacak olması, Bakanlığın ve Bakanlığın protokol yaptığı eğitimleri verecek olan kuruluşların bu eğitimlere ilişkin

materyal, içerik, personel ve benzeri birtakım konularda planlama ve hazırlık çalışmaları yapmalarını gerektirmektedir. Kapsam içinde olan işletmelerin ve bu eğitimi alacak kişilerin niceliği düşünüldüğünde sadece eğitimlerin tamamlanmasının dahi uzun zaman alacağı tartışmasızdır. Diğer taraftan söz konusu eğitimleri tamamlamak zorunda olanların bu eğitim programlarına katılıp yapılacak olan sınavları başarıyla tamamlamaları açısından bir hazırlık sürecine ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır. Tüm bu hazırlık çalışmalarının planlı bir şekilde tamamlanması için Kanun'un 6. ve 7. maddelerinin uygulanmasının bir süre daha ertelenmesinin bir zorunluluğun sonucu olduğu gözetildiğinde kuralın kamu yararı amacıyla çıkarılmadığının söylenemeyeceği açıktır.

87. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

88. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararlar doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

18/6/2017 tarihli ve 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 37. maddesiyle 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'a eklenen geçici 28. maddeye yönelik yürürlüğün durdurulması talebinin, koşulları oluşmadığından REDDİNE,

B. 1. 1. ve 17. maddelerine,

2. 18. maddesiyle 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen ek 38. maddenin;

a. Birinci cümlesinde yer alan "...50 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında..." ibaresine,

b. İkinci cümlesinde yer alan "...en fazla %20'si..." ve "...performansa dayalı kriterler..." ibarelerine,

3. 27. maddesiyle 4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 4. maddesinin (a) fıkrasına eklenen (6), (7), (8) ve (9) numaralı bentlere,

4. 85. maddesiyle 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu'nun;

a. 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin dördüncü cümlesinde yer alan "...10'dan az..." ibaresinin "...50'den az..." şeklinde değiştirilmesine,

b. 15. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "10'dan az..." ibaresinin "50'den az..." şeklinde değiştirilmesine,

c. 30. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (6) numaralı alt bendinde yer alan “10’dan az...” ibaresinin “50’den az...” şeklinde değiştirilmesine,

5. 86. maddesiyle 6331 sayılı Kanun’un 38. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “...1/7/2017...” ibaresinin “...1/7/2020...” şeklinde değiştirilmesine,

yönelik iptal talepleri 15/5/2019 tarihli ve E.2017/156, K.2019/37 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, bentlere, ibarelere ve ibare değişikliklerine ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

C. 84. maddesiyle değiştirilen 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin (2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile “Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” şeklinde değiştirilen) 15. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

1. (a) bendinde yer alan “Devletçe...” ibaresi,

2. (ç) bendinde yer alan “Kamu kurum ve/veya kuruluşları, ...” ibaresi,

3. (d), (e) ve (f) bentleri,

hakkında 15/5/2019 tarihli ve E.2017/156, K.2019/37 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu bent ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması talepleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

15/5/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

18/6/2017 tarihli ve 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un;

A. 1. maddesinin Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

B. 17. maddesinin Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, Kadir ÖZKAYA ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ’in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. 18. maddesiyle 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na eklenen ek 38. maddenin;

1. Birinci cümlesinde yer alan “...50 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında...” ibaresinin,

2. İkinci cümlesinde yer alan “...en fazla %20’si...” ve “...performansa dayalı kriterler...” ibarelerinin,

Anayasa’ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ç. 27. maddesiyle 4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu’nun 4. maddesinin (a) fıkrasına eklenen (6), (7), (8) ve (9) numaralı bentlerin Anayasa’ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

D. 37. maddesiyle 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun’a eklenen geçici 28. maddenin Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

E. 84. maddesiyle değiştirilen 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin (2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile “Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” şeklinde değiştirilen) 15. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

1. (a) bendinde yer alan “Devletçe...” ibaresine,

2. (ç) bendinde yer alan “Kamu kurum ve/veya kuruluşları...” ibaresine,

3. (d), (e) ve (f) bentlerine,

ilişkin iptal talepleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

F. 85. maddesiyle 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu’nun;

1. 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin dördüncü cümlesinde yer alan “...10’dan az...” ibaresinin “...50’den az...” şeklinde değiştirilmesinin,

2. 15. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “10’dan az...” ibaresinin “50’den az...” şeklinde değiştirilmesinin,

3. 30. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin (6) numaralı alt bendinde yer alan “10’dan az...” ibaresinin “50’den az...” şeklinde değiştirilmesinin,

Anayasa’ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

G. 86. maddesiyle 6331 sayılı Kanun’un 38. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “...1/7/2017...” ibaresinin “...1/7/2020...”

şeklinde değıştirilmesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE
OYBİRLİĞİYLE,

15/5/2019 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. 7003 sayılı Kanun'un iptali istenen 17. maddesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesini yürürlükten kaldırmıştır. İlga edilen hüküm Cumhurbaşkanı yardımcılığı, bakanlık ve milletvekilliğinden emekli olup yükseköğretim kurumlarına dönenlerin veya yükseköğretim kurumlarına döndükten sonra emekli olanların özlük haklarını düzenlemektedir.

2. 2547 sayılı Kanun'un "Kurumlara dönüş" kenar başlıklı 60. maddesinin (a) fıkrası, iptali istenen düzenlemeden önce şu şekildeydi: "(Değişik: 1/11/1990 - 3676/1 md.) Bir süre öğretim üyesi olarak çalıştıktan sonra Cumhurbaşkanı yardımcılığına, bakanlığa veya Yasama Organı Üyeliğine seçilenler, bu görevlerde geçirdikleri süreler hesaba katılmak ve buna göre aylık dereceleri yükseltmek, meslek unvan ve sıfatlarını kazanma ile ilgili hükümler saklı kalmak şartıyla başvuruları halinde bu Kanun hükümlerine göre ayrıldıkları yükseköğretim kurumuna kadro koşulu aranmaksızın dönerler.

(Ek bent:17/9/2004-5234/2 md.) Bunlardan emekli iken yüksek öğretim kurumlarına dönenlerin veya yüksek öğretim kurumlarına döndükten sonra emekliliğe hak kazanıp emekli olanların emekli aylıkları kesilmez. **Bunlara yüksek öğretim kurumlarınca, ders yükü zorunluluğu aranmadan ek ders ücreti ve sınav ücreti ile döner sermaye payı ödenir; bu ödemelerin dışında aylık, ödenek, tazminat ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmaz."**

3. Mahkememiz çoğunluk kararında, 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesinin, daha sonra yürürlüğe giren 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle "zımnen yürürlükten kaldırıldığı", dolayısıyla "anılan bentte sayılan görevlerde bulunmuş olanlar"ın öğretim üyeliğine döndüklerinde emekli aylıklarının yanında yürütmekte oldukları görevler için öngörülen aylıkları da almalarının dayanağını 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin oluşturduğu belirtilmiştir (§§ 14-15). Esasen çoğunluğun görüşü, iptali istenen kuralın gerekçesine dayanmaktadır. Bu gerekçeye göre, kuralla 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrası ile 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin dördüncü fıkrası arasındaki "uyumsuzluktan kaynaklanan aksaklığın giderilmesi" amaçlanmıştır.

4. Çoğunluğun Anayasa'nın 10. maddesi yönünden aykırılık incelemesi yapmasını engelleyen bu yorumun isabetli olmadığı kanaatindeyim. 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi kural olarak herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların, bu aylıkları kesilmeden, maddede sayılan kurumlarda çalışamayacağını öngörmektedir. Ancak aynı maddede bu kuralın "2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 60 ıncı maddesinin (a) fıkrası uyarınca Yasama Organı üyeliğinin bitiminden sonra öğretim üyesi olarak atanmış olanlar" hakkında uygulanmayacağı belirtilmektedir. Başka bir ifadeyle milletvekilleri Meclis üyeliği görevleri sona erdikten sonra yükseköğretim kurumlarında çalışmak istediklerinde emeklilik aylıkları kesilmeden bu kurumlarda çalışabileceklerdir.

5. Görüldüğü üzere, 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi milletvekillerinin öğretim üyesi olarak atanmaları durumunda emeklilik maaşlarının kesilmeyeceğine, ilga edilen düzenleme ise emeklilik aylığı kesilmeden çalışacak olan (emekli) milletvekillerine öğretim üyesi olarak görev yaparken yapılacak ödemelere ilişkindir. Mülga hükme göre emekli

milletvekillerine yükseköğretim kurumlarınca ek ders ve sınav ücreti ile döner sermaye payı ödenmesi, bunun dışında herhangi bir ödeme yapılmaması öngörülmektedir. Kural esasen emekli aylığı kesilmeyen milletvekili kökenli öğretim üyeleri ile diğer öğretim üyeleri arasında ortaya çıkan eşitsizliği belli ölçüde gidermeye, emekli maaşları kesilmeyen milletvekillerinin sadece belli ödemelerden yararlanmasını sağlamaya yönelik bir düzenlemedir. Dolayısıyla dava konusu kuralın yürürlükten kaldırdığı kural ile 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi arasında bir uyumsuzluk, çatışma ya da birinin diğerini zımnen ilga etmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Kurallar birbirini tamamlayan ve aynı anda uygulanabilecek niteliktedir.

6. Diğer yandan 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi yalnızca milletvekillerinin emekli olduktan sonra yükseköğretim kurumlarına atandıklarında emeklilik aylıklarının kesilmemesini düzenlemektedir, dava konusu kuralın ilga ettiği cümle milletvekillerinin yanında Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanların da emekli olarak yükseköğretim kurumlarında çalışmaları durumunda kendilerine yapılacak ödemeleri düzenlemektedir. Bu nedenle çoğunluk kararında yer alan ifadeyle "anılan bentte sayılan görevlerde bulunmuş olanlar"dan sadece birinin (milletvekillerinin) yükseköğretim kurumlarına dönmeleri durumunda emekli aylıklarının kesilmeyeceğini belirten 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin ilgili hükmünün 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesini zımnen yürürlükten kaldırdığı söylenemez.

7. İki kural arasında zımni ilga ya da uyumsuzluk olmadığı bu şekilde tespit edildikten sonra, iptali istenen kuralın Anayasa'ya aykırı olup olmadığı değerlendirilmesi gerekir. Anayasa'nın 10. maddesi, hiç kuşkusuz, farklı hukuki konumda bulunanlara farklı muamele yapılmasını engellemektedir. Ancak aynı görevi yapan kişiler arasında ayırım yapılması, objektif bir amaca yönelik ve ölçülü değilse eşitlik ilkesini ihlal eder. Bu durumda öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilmeli, ardından da farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve ölçülü olup olmadığı hususları irdelenmelidir. Başka bir ifadeyle "karşılaştırma yapılmaya müsait olacak şekilde benzer durumda olanlar arasında bir kısmı lehine getirilen farklı düzenlemenin bir ayrıcalık tanınması niteliğinde olmaması için nesnel ve makul bir temele dayanması ve ölçülü olması gerekir" (AYM, E.2019/6, K. 2019/25, 11/4/2019, §§ 20, 23).

8. İptali istenen kural iki türlü eşitsizliğe neden olmaktadır. Birinci eşitsizlik milletvekilliğinden emekli olup da öğretim üyeliğine dönenler ile yine milletvekilliğinden emekli olup diğer görevlere dönenler arasında ortaya çıkmaktadır. Bu durumda akademik görevlerin diğer görevlerden farklı olduğu, bu nedenle yükseköğretim kurumlarına dönenler yönünden farklı bir düzenlemenin yapılmasının objektif bir sebebe dayandığı ve ölçülü olduğu söylenebilir.

9. İptali istenen kuraldan kaynaklanan ikinci eşitsizlik ise milletvekilliğinden emekli olan öğretim üyeleriyle üniversiteler dâhil herhangi bir kurumdaki emekli olan diğer öğretim üyeleri arasında ortaya çıkmaktadır. Sözgelimi öğretim üyesi iken emekli olup da tekrar görevine dönenlerin emekli maaşı kesilirken, milletvekilliğinden emekli olanlar emekli maaşları kesilmeden yükseköğretim kurumlarınca diğer öğretim üyelerine yapılan ödemeleri aynen alabileceklerdir. Bu durumda eşitlik ilkesi gereğince karşılaştırılabilir nitelikte benzer durumda olanlardan bir kısmına ayrıcalık tanınması söz konusudur. Milletvekilliği yapmış

öğretim üyeleri lehine farklılık oluşturan söz konusu düzenlemenin nesnel ve makul bir gerekçesi olduğu söylenemez.

10. Açıklanan nedenlerle, kuralın Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu için iptal edilmesi kanaatini taşıdığımndan, reddine yönelik çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Başkan
Zühtü ARSLAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Dava konusu kuralla 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendini ikinci cümlesinde yer alan *"Bunlara yükseköğretim kurumlarınca, ders yükü zorunluluğu aranmadan ek ders ücreti ve sınav ücret ile döner sermaye payı ödenir; bu ödemelerin dışında aylık, ödenek, tazminat ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmaz"* ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

2. Bu kuralla Cumhurbaşkanlığı yardımcılığı, Bakanlar Kurulu veya yasama organı üyeliği yapıp yükseköğretim kurumlarındaki kadrolarına geri dönen öğretim üyelerine hem emekli aylıklarının hem de görevdeki aylıklarının ödenmesi mümkün hale gelmiştir. Yapılan düzenleme ile kuralda bahis geçen kişilere emekli aylıkları kesilmeden maaş, ödenek ve tazminat ödenmesinin önü açılmaktadır. Bundan önce anılan durumda bulunan kişilere yükseköğretim kurumları tarafından sadece ek ders ve sınav ücreti ile döner sermaye payı ödenmekteydi.

3. Anayasa'nın 10. maddesinin birinci fıkrasında *"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir."*; dördüncü fıkrasında da *"Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz"* hükümleri yer almaktadır.

4. Bu düzenlemeyle bahsi geçen görevleri yapıp yükseköğretim kurumlarında görev alan emekli öğretim üyelerine Anayasa'nın 10. maddesine aykırı gelecek şekilde ayrıcalık ve imtiyaz yaratılmıştır. Bu ayrımcılık ve imtiyaz iki şekilde ortaya çıkmıştır.

5. İlk olarak, bu görevlerde bulunan mühendis, avukat, öğretmen vb. gibi kişiler kurumlarına döndüklerinde emekli maaşları kesilmektedir. Aynı şekilde bu görevleri yapmamış olanlar emeklilik sonrasında kurumlarına döndüklerinde emekli maaşı alamamaktadır. Kuralda belirtilen görevlerde bulunup, yükseköğretim kurumlarına dönen öğretim üyelerine bir ayrıcalık tanınmıştır. İkinci olarak öğretim üyesi olup emeklilikten sonra kurumlarına dönen öğretim üyelerinin de emekli maaşı kesilmektedir.

6. İptali istenen kuralın gerekçesinde sadece "uygulamada 2547 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinde (a) fıkrası ile 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrası arasındaki uyumsuzluktan kaynaklanan aksaklığın giderilmesinin" amaçlandığı ifade edilmiştir. Bu gerekçe haklı ve makul bir neden içermemektedir.

7. Mahkememizin yerleşik içtihadına göre Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen *"eşitlik ilkesi ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere kanun karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır."* (Anayasa Mahkemesi, 8.12.2015 tarih ve E.2014/82, K.2015/112 ve diğer birçok karar).

8. Kuraldaki düzenleme bir sınıflandırmaya dayanmaktadır. Sınıflandırmalar somut, haklı ve makul bir nedenden türemişlerse ve ayrıcalık ve imtiyaz doğurmuyorsa eşitlik ilkesine aykırı bir durumdan ilke olarak söz edilemez. Bununa birlikte önümüzdeki düzenlemenin hangi haklı neden(ler)e dayandığı kuralın gerekçesinden çıkarılamamaktadır. Yapılan ayrımcı düzenlemede ne gibi üstün kamu yararı bulunduğu veya neden gerekli olduğu da ortaya konulmamıştır. Dahası belli bir mali disiplin içinde tutulmasında üstün kamu yararı bulunan sosyal güvenlik sisteminin hiçbir haklı neden gösterilmeden adeta delinmesine de zemin hazırlanmıştır.

9. Dolayısıyla kuralın belli görevlerde bulunmuş bir meslek grubuna eski görevlerine döndüklerinde emekli maaşı ödenmesini mümkün kılarak bu durumda olan kişilere haksız bir ayrıcalık ve imtiyaz sağladığı, bunun da Anayasa'nın 10. maddesine aykırılık taşıdığı gerekçesiyle çoğunluk kararına katılmadım.

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Anayasa Mahkemesi çoğunluğu tarafından 18/6/2017 tarihli ve 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretim Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 17. maddesinin iptal istemi reddedilmiştir. Dava konusu kural, 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin *"Bunlara yüksek öğretim kurumlarınca, ders yükü zorunluluğu aranmadan ek ders ücreti ve sınav ücreti ile döner sermaye payı ödenir; bu ödemelerin dışında aylık, ödenek, tazminat ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmaz"* biçimindeki ikinci cümlesini yürürlükten kaldırmaktadır.

2. Dava konusu kural, 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesini yürürlükten kaldırmakla artık yasama organı üyeliği görevlerinde bulunmuş olanların yükseköğretim kurumlarındaki görevlerine dönmeleri durumunda aynı statüdeki öğretim üyelerinden farklı olarak emekli aylıkları yanında üniversitede yürütmekle yükümlü oldukları öğretim üyeliği aylığını da almaya hak kazanması imkânını ortaya çıkarmaktadır.

3. Dava dilekçesinde bahse konu 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılmasıyla birlikte Cumhurbaşkanı yardımcılığı, bakanlık veya yasama organı üyeliği yapıp yükseköğretim kurumlarındaki kadrolarına geri dönen öğretim üyelerine hem emekli aylıklarının hem de görevdeki aylıklarının ödenmesi suretiyle ayrıcalık getirildiği ve sayılan görevlerde bulunmuş başka meslek mensuplarına bu hakkın tanınmamasının anılan öğretim üyeleri lehine ayrımcılık oluşturduğu iddia edilerek bu duruma neden olan dava konusu kuralın Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4. Anayasa Mahkemesi çoğunluk kararında ise bir kuralın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturabilmesi için öncelikle eşitliğe aykırı olduğu ileri sürülen durumun o kuralın uygulanmasının sonucu olması gerektiği, yasama organı üyeliği görevlerinde bulunmuş olanların yükseköğretim kurumlarındaki öğretim üyeliği görevine dönmeleri durumunda emekli aylıklarının yanında yürütmekte oldukları görevler için öngörülen aylıkları da almalarının, 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesinin dava konusu kuralla yürürlükten kaldırılmasından değil, anılan düzenlemeyi zımnen ortadan kaldıran 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin dördüncü fıkrasından kaynaklandığı, bu yönüyle dava konusu kuralın eşitlik ilkesine aykırı bir duruma yol açmadığı belirtilmiştir.

5. Bu bağlamda belirtmek gerekir ki 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesini zımnen yürürlükten kaldırdığı yönündeki görüşe katılabilmek mümkün değildir. Zira her iki düzenlemenin konuları farklıdır. Şöyle ki 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının birinci bendinde bir süre öğretim üyesi olarak çalıştıktan sonra Cumhurbaşkanı yardımcılığına, bakanlığa veya yasama organı üyeliğine seçilenlerin ayrıldıkları yükseköğretim kurumuna kadro koşulu aranmaksızın dönebilmeleri düzenlenmektedir. Aynı fıkranın ikinci bendinin ikinci cümlesinde anılan kişilerden emekli iken yükseköğretim kurumlarına dönenlerin veya yükseköğretim kurumlarına döndükten sonra emekliliğe hak kazanıp emekli olanların emekli aylıklarının kesilmeyeceği hüküm altına alınmaktadır. Dava

konusu kuralın yürürlükten kaldırdığı (a) fıkrasının ikinci bendinin mülga ikinci cümlesi ise anılan kişilere yükseköğretim kurumlarınca, ders yükü zorunluluğu aranmadan ek ders ücreti ve sınav ücreti ile döner sermaye payının ödeneceğini ancak bu ödemelerin dışında aylık, ödenek, tazminat ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmayacağını düzenlemektedir.

6. 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların, bu aylıkları kesilmeksizin genel olarak kamu kurumları kadrolarına açıktan atanamayacağı, kamudaki herhangi bir görevde çalıştırılmayacağı ve diğer kanunların emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta iken emeklilik veya yaşlılık aylıkları ve/veya diğer tazminatları kesilmeksizin atanmaya, çalıştırılmaya veya görevlendirilmeye izin veren hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmektedir.

7. Görüldüğü üzere bu hükümler herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların bu aylıkları kesilmeksizin başka kurum ve kuruluşların kadrolarına açıktan atanmasını ve çalıştırılmasını yasaklayan hükümlerdir. 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin dördüncü fıkrası ise bazı kişileri anılan hükümlerden bağışık tutmaktadır. Bu bağlamda söz konusu fıkranın (i) bendinde 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrası uyarınca yasama organı üyeliğinin bitiminden sonra öğretim üyesi olarak atanmış olanlar hakkında anılan hükümlerin uygulanmayacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede söz konusu hüküm yasama organı üyelerinin emeklilik aylıkları kesilmeksizin başka kamu kurumlarına atanmasını veya bu kurumlarda çalıştırılması yönündeki yasağı kaldırmakta olup çalıştırmaları halinde bunlar hakkında hangi mali hükümlerin uygulanacağını düzenlemektedir. Dava konusu kuralın yürürlükten kaldırdığı cümlede ise *"Bunlara yüksek öğretim kurumlarınca, ders yükü zorunluluğu aranmadan ek ders ücreti ve sınav ücreti ile döner sermaye payı ödenir; bu ödemelerin dışında aylık, ödenek, tazminat ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmaz"* denilmek suretiyle emeklilik aylıkları kesilmeksizin atanana yasama organı üyelerinin hangi mali hükümlerden yararlanacağı düzenlenmektedir. Bu yönüyle yürürlükten kaldırılan hükmün 5235 sayılı Kanun'un 30. maddesindeki ilgili hükme nazaran özel hüküm niteliği taşıdığı ve daha spesifik bir alanı düzenlediği açıktır. Bu itibarla 5235 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 2547 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin ikinci cümlesini zımnen yürürlükten kaldırdığından söz edilemez.

8. Anılan hükümler karşısında Anayasa Mahkemesi çoğunluk kararında belirtildiği gibi eşitliğe aykırı olduğu ileri sürülen durumun dava konusu kuralın uygulanmasının sonucu olmadığını kabul etmek mümkün görünmemektedir. Bu durumda dava konusu kuralın kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.

9. Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtildiği üzere Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

10. Eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Yapılacak bu belirlemenin ardından ise farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve ölçülü olup olmadığı hususları irdelenmelidir.

11. Bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alan öğretim üyelerinden bir kısmına ayrıca yükseköğretim kurumundan da aylık veya ödenek bağlanmasına izin verilirken aynı kamu hizmetini aynı statüde yürüten diğer bir kısma bu hakkın tanınmamasının, aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamele teşkil ettiği hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

12. Yasama belgeleri incelendiğinde bu hakkın yasama organı üyeliğinden gelenlere tanınırken diğer kaynaklardan gelenlere neden tanınmadığına ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmediği görülmektedir. Yasama süreci ve konuya ilişkin kuralların objektif metinleri dikkate alındığında da yasama organı üyeliğinden yükseköğretim kurumuna dönen kişiler ile başka kaynaklardan dönenler arasında hangi makul ve haklı nedenle bu ayrıma gidildiği anlaşılamamaktadır. Bu bağlamda yasama organı üyeliğinden örneğin tıp fakültesindeki görevine dönen öğretim üyesi ile tıp fakültesi görevinden emekli olan fakat görevine tekrar dönen öğretim üyesi arasındaki farklı muamelenin nesnel ve makul bir temelinin bulunduğu söylenemez.

13. Yukarıda açıklanan nedenlerle yasama organı üyeliği görevlerinde bulunup tekrar yükseköğretim kurumuna dönen öğretim üyeleri ile diğer öğretim üyeleri arasında sundukları yükseköğretim hizmeti temelinde farklı maaş alma konusunda ayrımcılığa yol açan ve haklı bir nedene dayanmayan dava konusu kuralın Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ve iptali gerektiği kanaatindeyiz. Bu nedenle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ